

12. Bønnen

Vi har flere ganger i dette kurset sagt at Gud skapte oss slik at han kunne kommunisere med oss og vi med ham.

Egentlig er dette en utrolig tanke. Den allmektige Gud, himmelens og jordene Herre, ønsker å kommunisere med oss som er så små! Han som har skapt så utrolig mange levende vesener, er altså interessert i å ha personlig kontakt med hver enkelt av oss! Vi pleier å si at Gud taler med oss gjennom sitt ord, Bibelen, og vi taler til ham gjennom bønnen. I første omgang er det greit å si det slik. Men når vi roer oss ned i bønn og blir stille for Gud, kan det også hende at han minner oss om noe som er viktig for oss i den situasjonen vi er i. Fra kapittel 12 og utover i 1. Mosebok kan vi lese om Abraham som hadde et nært og personlig forhold til Gud. Som regel var det faktisk Gud selv som tok initiativet til å snakke med Abraham. Gud, som vet alt, visste hva Abraham gikk og tenkte på og bekymret seg for. Men Abraham visste ikke nødvendigvis hva slags tanker Gud hadde. Gud ønsket derfor å få ham i tale.

I 1. Samuels bok kapittel 3 får vi høre om gutten Samuel. Da han hørte noen som ropte på ham om natten, trodde han først det var presten han bodde hos som ropte. Men det var ikke det. Så sier presten at neste gang han hører noen rope, skal han si: *"Herre, tal, din tjener hører"*. Samuel gjorde som presten sa, og Gud fikk tale til gutten den natten.

I avskjedstalen til disiplene sine understreket Jesus mange ganger det nære, personlige forholdet mellom ham og disiplene.

"Jeg kaller dere ikke lenger tjenere, for tjeneren vet ikke hva hans herre gjør. Jeg kaller dere venner, for jeg har sagt dere alt jeg har hørt av min Far" (Joh 15,15). "Den som elsker meg, vil holde mine ord, og min Far skal elske ham og vi skal komme til ham og ta bolig hos ham" (Joh 14,23).

"Bønn er å lukke Jesus inn", sa Hallesby. Det minner oss om ordene i Joh Åp 3,20: *"Se, jeg står for døren og banker. Om noen hører min røst og åpner døren, da vil jeg gå inn til ham og holde måltid, jeg med ham, og han med meg"*.

I dette kapitlet skal vi først og fremst stoppe opp for det vi sier til Gud når vi ber. Men vi skal samtidig være åpne for at Gud kan tale til oss når vi blir stille for ham.

Hvorfor skal vi be? Hvorfor skal vi be når Gud likevel vet alt på forhånd? Når vi leser evangeliene, ser vi i alle fall at Jesus brukte mye tid i bønn. Selv om han hele tiden hadde umiddelbar kontakt med sin himmelske Far, trengte han altså denne spesielle måten å være sammen med ham på. Jesu disipler må ha lagt merke til det Jesus gjorde: "Herre, lær oss å be", sa de en dag (Luk 11,1). Og Jesus lærte dem å be Vår Far, den bønnen vi også kaller Herrens bønn.

I Bergprekenen (Matt 5-7) underviser han oss om bønn. *"Når dere ber..."*, sier han, så han regner tydeligvis med at disiplene hans gjør det. Der lærer han dem også Vår Far. Og så sier han *"Be, så skal dere få, let, så skal dere finne, Bank på, så skal det lukkes opp for dere"* (Matt 7,7).

Mange andre bibelvers sier klart og tydelig at våre bønner har betydning. Abraham og Jakob diskuterte med Gud, og han hørte på dem. Paulus snakket ofte om å "våke i bønn", "kjempe i bønn", og "være utholdende i bønn". Hvorfor det? Jo, for at evangeliet skulle ha framgang. Misjonærer sier ofte at de merker at arbeidet blir tyngre når det blir sommerferie og misjonsvennene slutter å be for dem. Som kristne står vi i en åndskamp. Bønn er et viktig våpen i denne åndskampen.

Den viktigste grunnen til at vi skal be, er ikke at det er sunt eller at det er god mentalhygiene. Den viktigste grunnen er at Gud har lovet å høre og gripe inn.

Hvordan skal vi be?

Vi har allerede flere ganger nevnt bønnen Vår Far. Når Jesus lærte disiplene å be akkurat den bønnen, måtte det være fordi det er disse bønneemnene det er spesielt viktig å be om.

I de tre første bønnene ber vi om at Gud må bli helliget, at han rike må komme og at hans vilje må skje. I de siste fire bønnene ber vi for våre aller viktigste behov: daglig brød, syndenes forlatelse, vern fra fristelse og utfrielse fra det onde. Denne bønnen som Jesus lærte disiplene sine, har også noe å lære meg. På mange måter er den et korrektiv til de bønnene jeg ber spontant. På det åndelige området er jeg nemlig mer nærsynt enn jeg liker å tenke på. Jeg ber for min lille verden og det jeg er opptatt av. Den bønnen Jesus lærte disiplene sine, har et langt videre perspektiv.

Det går også an å bruke denne bønnen som en nyttig disposisjon for våre egne frie bønner. Om vi ikke bruker de samme ordene, kan vi i alle fall snakke med Gud om de samme temaene

– eller kanskje Gud ønsker å få oss i tale om de samme temaene.

"Men når du ber, skal du gå inn i ditt rom og lukke din dør og be til din Far som er i det skjulte, og din Far som er i det skjulte, skal lønne deg. Når dere ber, skal dere ikke ramse opp ord slik hedningene gjør; de tror de blir bønnehørt ved å bruke mange ord. Vær ikke lik dem, for dere har en Far som vet hva dere trenger, før dere ber ham" (Matt 6,6-8)

Det er ikke noe poeng å bruke mange ord. Mennesker kan kanskje bli imponert over lange, velformulerte setninger. Men Gud er ikke slik en tror i mange andre religioner. En må ikke mase på ham eller drukne ham i ord for at han skal høre. Han vet hva vi har på hjertet allerede lenge før vi har uttalt ordene. Vi kan ikke tvinge ham verken med ord eller metoder.

Det viktige er heller ikke å be for å bli beundret av mennesker som hører på oss mens vi ber. Det viktige er at vi taler til Gud. De som blir fristet til å "opptre" for andre, skal heller be til Gud når de er alene og har lukket døren etter seg slik at de ikke lenger har tilskuere og tilhørere. Ellers kan vi si at vi i våre bønner skal ha plass til følgende:

Vi skal **bekjenne våre synder**. Vi skal være ærlige med dem, nevne dem med de rette navn uten å bagatellisere dem eller unnskyld dem. *"Dersom vi bekjenner våre synder, er han trofast og rettferdig så han tilgir oss syndene og renser oss fra all urett"* (1 Joh 1,9). Gudstjenesten i kirken har også i en årrekke begynt med syndsbejelse. Når vi kommer fram for Gud, må vi bare innrømme at vi er uverdige og ikke fortjener noe som helst fra ham. Men vi tror på en Gud som gir gratis og av bare nåde til tilgitte syndere.

Vi skal få **legge våre personlige behov og bekymringer fram for Gud**. *"Vær ikke bekymret for noe, men la alt som ligger dere på hjertet komme fram til Gud i bønn og påkallelse med takk. Og Guds fred som overgår all forstand, skal bevare deres hjerter og tanker i Kristus Jesus"* (Fil 4,6-7).

Vi skal **be for andre**, både de som lider åndelig nød og all annen nød, og vi skal få be for dem som arbeider i Guds rike. *"Be også for oss, at Gud må åpne en dør for Ordet, så vi kan forkynne Kristi hemmelighet"* (Kol 4,3). *"Og nå formaner jeg*

dere framfor alt å bære fram bønner og påkallelse, forbønner og takk for alle mennesker. Be for konger og alle som har en høy stilling, så vi kan føre et stille og fredelig liv, som er preget av Guds frykt og vinner respekt" (1 Tim 2,1-2).

Takk og lovprisning er en naturlig del av våre bønner. Gud fortjener **takk**. Han gir oss hver dag velsignelser langt utover det vi har forstand til å be om. Vi har det ufortjent godt. *"Takk Gud under alle forhold, for det er Guds vilje med dere i Kristus Jesus",* sier Paulus (1 Tess 5,18).

Gud ønsker også at vi skal **lovprise** ham for det han er og gjør. *"La oss da ved ham stadig bære fram for Gud vårt lovprisningsoffer, det vil si frukt av lepper som priser hans navn"* (Hebr 13,15).

Takken og lovprisningen hjelper oss til å løfte blikket bort fra vår egen elendighet og opp til Guds storhet og makt. Har vi bare sukket til Gud om vår egen elendighet, kan det hende vi går motløse og nedtrykte bort fra bønnestunden. Har takk og lovprisning fått slippe til, er det større sjanse for at vi går trygge og optimistiske bort. Det er verd å legge merke til at takk og lovprisning er noe som er særlig fremtredende i de brevene Paulus skrev mens han satt i fengsel.

Vi **ber i Jesu navn**. Nok en gang, vi fortjener ikke at Gud gir oss det vi ber om. Vi har ikke rett til å kreve noe av ham. Men Jesus har rett til alt. Når vi ber i Jesu navn, sier vi til Gud at vi vet at vi ikke har fortjent noe, men at vi kommer på grunnlag av det Jesus har gjort for oss. Det er som å komme i banken med en sjekk. Sjekken blir ikke utbetalt før den er underskrevet og det er fastslått at det er noe på kontoen. Det er ikke noe på vår konto når vi kommer til Gud. Men det er mer enn nok på Jesu konto, og han vil underskrive sjekken for oss.

Vi **ber i Ånden**. Vi trenger rett og slett Åndens veiledning for å be rett og for å komme ut av vår selvopptatte bønn. Sakarja sier: *"Men over Davids hus og innbyggerne i Jerusalem utøser jeg en nådens og bønnens ånd"*. Vi trenger også å be om at Gud øser en slik ånd utover oss.

Forbønn for syke

En rekke beretninger i evangeliene skildrer hvordan syke kom til Jesus og ble helbredet. Da disiplene ble sendt ut to og to, fikk de i oppdrag ikke bare å forkynne evangeliet, men også å helbrede syke.

Som kristne kan vi alle be for hverandre når noen er syke. Når Paulus underviser om nådegavene, forteller han dessuten at noen blir utrustet med spesielle nådegaver til å helbrede (1 Kor 12,28). Og Jakob sier at når noen er syk, skal han eller hun kalle til seg lederne i menigheten og de skal salve den syke og be (Jak 5,14). Jakob nevner ikke noen spesiell nådegave. Forbønn for syke er altså en noe helt naturlig i en kristen forsamling.

Mange har opplevd at Gud har grepet inn med helbredelse etter at de har blitt bedt for og salvet. Men det er også mange som ikke har blitt friske. Uansett kan det gi trygghet og fred å få legge seg selv og sykdommen i Guds hender gjennom en forbønnshandling.

Vi skal få be for hverandre når vi er syke. Vi ber om å få bli friske, og - dersom Gud ikke lar det skje - at vi får kraft til å bære sykdommen. Uansett hva som skjer, kan Guds navn bli æret (Fil 1,20).

Det å bli salvet og bedt for skal være et tilbud, ikke noe en skal føle seg presset til. Jakob sier: *"Bekjenn da syndene for hverandre og be for hverandre, så dere kan bli helbredet"* (Jak 5,16). Det å bekjenne sine synder for Gud og om ønskelig benytte seg av skriftemålet, er altså en god forberedelse til å bli bedt for.

Det er godt at flere er med og ber for den syke. Noen av forsamlingens ledere bør alltid være med. Gjerne også noen som den syke har et særlig ønske om å ha som forbeder.

Salving er en naturlig del av det å be for syke. Da tegnes korsets tegn med salve på den sykes panne i Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn. Deretter legger forbederne hendene på hodet til den syke og ber.

Hvorfor får vi ikke det vi ber om?

Det er mye vi ikke forstår når det gjelder bønn. Hvorfor ser de ut som om Gud legger alt vel til rette for deg, mens alt går på tverke for meg? Hvor helbredet han Eva, men ikke Kari, når vi bad like helhjertet for dem begge? Vi har ikke noen fasit. Men kanskje kan vi svare på en av disse måtene:

Kan hende **Gud sier "Nei"**. Vi har vel alle opplevd at Guds planer har avveket ganske sterkt fra det vi synes ville være det beste.

Det kan være at **Gud sier "Vent!"** Gud har mange ganger god tid. Vi kan til og med synes at han tar seg veldig god tid. Abraham måtte for eksempel vente i hele 25 år før Gud gav ham den sønnen han hadde lovet.

Det kan være at **det vi ber om ikke er etter Guds vilje**.

"Dere har ikke fordi dere ikke ber. Dere ber, men får ikke, fordi dere ber galt; dere vil sløse det bort i nytelser" (Jak 4,2-3). Derimot har Gud lovet å høre når vi ber etter hans vilje: *"Og denne frimodige tillit har vi til ham at han hører oss når vi ber om noe som er etter hans vilje"* (1 Joh 5,14).

Bønnehørelsen kan hindres av **uoppgjort synd**. *"Se, Herrens hånd er ikke så kort at han ikke kan frelse, og hans øre er ikke døvt så han ikke kan høre. Nei, det er deres misgjerninger som skiller mellom dere og deres Gud. Deres synder skjuler hans ansikt så han ikke hører dere"* (Jes 59,1- 2). *"Hadde jeg hatt urett i sinne, ville Herren ikke ha hørt meg"* (Sal 66,18). (Se også Jos 7,11-12 og Jak 5,16). Legg merke til at det her er tale om uoppgjort synd. Syndere er vi alle sammen, så det er ingen av oss som fortjener noe fra Gud. Men den synden som hindrer, er den vi ikke er villig til å bekjenne og gjøre opp. Bekjent synd hindrer ikke bønnehørelse.

Bønnen kan hindres fordi **jeg ikke er villig** til å la Gud bruke meg som et redskap i bønnehørelsen. Ber jeg om at mennesker må bli frelst, men selv er uvillig til å være et vitne for dem, må jeg ikke undre meg over at det skjer så lite.

Om å øse ut

"Folk, stol alltid på Gud, øs ut for ham det som fyller hjertet! Gud er vår tilflukt", sier salmisten (Sal 62,9).

Gud vil ha kontakt med oss. Han inviterer oss til å komme til ham uansett hvordan vi har det. Vi kan komme til ham med vår lovprisning og takk når vi har det godt. Vi kan komme til ham med vår klage når vi har det vondt. Vi kan komme til ham med våre spørsmål og vår aggresjon når vi ikke skjønner hvorfor han godtar og tillater det vi synes er smertefullt og uforståelig. Uansett hva som fyller meg, skal jeg få slippe å bære det selv. Jeg skal få øse det ut i Guds nærhet. Jeg kan få være trygg på at han er glad i meg og vil meg det beste, selv om jeg ikke skjønner hvorfor jeg må gå igjennom det jeg nå går igjennom.

De som formulerte klagesangene i Salmenes bok, kom ofte til Gud med spørsmålene "Hvorfor?" og "Hvor lenge?". De må ha stolt på at selv om de ikke forsto ham, så var det ham de måtte gå til.

Profeten Jeremia gjorde det samme. Han forsto ikke Gud, og han var sint på Gud. Men han gikk nettopp til Gud og sa det til ham. Og profeten var en trofast profet, på tross av alle ubeherskede utbrudd han hadde i bønn. Han hadde skjønnet at det var Gud han måtte stole på uansett